ma ja nende eest hoolt kandma. Siin peaks leitud wigaduste parandamine esimene töö olema. Aga Jumal paraku, kuda asjad praegu seiswad, peame kartma, et meie koolid tagupäri hakkawad käima, kuda mõnest aea märgist wõib tunnistada.

Ühes kihelkonnas oli mõne aasta eest üks waga proua enne surma raha kinkinud, misga kihelkonna kooli tarwis maad pidi ostetama. Kihelkonna mõisnikud lubasiwad hoonete ülesehitamise tarwitust ja töökulu kanda, aga kihelkonna talurahwas pidiwaa hiljemine hoonete kohendamist ja ülespidamist eneste peale wõtma. Mis sündis? — Need, kelle laste heaks kooli taheti asutada, törkusiwad wasta ja ei tahtnud kooli hoonete ülespidamist oma peale wõtta, mis läbi kõik sel puhul tuulde kadus. — Se tähelepanemise wäärt lugu sündis **1866**mal aastal, paar kuud enne seda, kui uus Kogukonna Seadus wälja tuli, mis meid nõnda mehe ealiseks arwas, et meie kogukonna ja kooli asjad omast wäest teiste abita kõrrale pidime toimetama. — — Sähärdust õõpimedust ei leita, Jumal tänatud! Kül mitte enam igas kohas, aga ikka weel mitmes paigas ja palju laiemalt kui loomulikult praegu tohiks olla, sest et päikese terad mõnda aastat teed juba mitmelt poolt meie warjuliste orgudesse püüawad tungida ja inimeste silmi lahti teha.

Kaks pääwa enne Mihklipäätwa oli Mihkel Põllupap, naise ja tütrega seltsis wanast pesast wäljaläinud Warekse talusse elama. Ülewainu talukoht jäteti nüüd

noorema poea Juhani ja tema nooriku walitsuse alla, sel tingimisel, et Juhan aega mööda talukoha poole hinna wanema wennale wäljamaksaks, mis noorel peremehel raskust ei wõinud teha, sest et muud wõlga mitte kopikat talu peal ei seisnud ja korrale seatud põllumaad iga aasta hea wõrra raha enam sisse kandsiwad kui maja ülespidamine tarwitas. Warekse talu pidi pärast wanemate surma ükskord Elsele päranduseks jääma; enne seda lootis isa, kui Jumal tema kätte tööd saab õnnistama, weel wõlga wähendada, mis praegu talu peal raskenduseks seisis. Alustamine on igas kohas raske, iseäranis seal, kus peremehel tarwilik rahakopikas taskus puudub. Siin näitas alustamine õnnelikum, sest et peremees hooneehitamise ja teised korrale seadmise kulud kõik omast taskust jõudis äratasuda, ja wõõraste käest wõlga ei pruukinud wõtta.

Mihklipääw, kui wana peremehe nimepääw, oli uue elumaja sisseõnnistamiseks määratud; auuwäärt kirikuõpetaja ja mõned ligemad sõbrad, Ülewainu pererahwaga seltsis, paluti pärast lõuneks sinna. Seda kiiduwäärt wiisi ei leita kül weel igas paigas, et pererahwas elukorda uues majas Jumala sõnaga lasewad sisseõnnistada, siiski oleks igal pool ristirahwale säherdust kena pruuki soowida. Ehk kül suuremates kihelkondades kiriku õpetajatel igakord wõimalik ei peaks olema sinna minna, leitakse ommetegi koolmeistrid ja teisi, kes asja wõiksid tallitada. Peale selle kui mõned salmid olid lauletud, pidas kiriku õpetaja wäga osawat lühikest kõnet, mis kuuljatel südameid liigutas ja mõtlema sundis; siis õnnistas ta maja ja pererahwast,